

Co-funded by the
Europe for Citizens Programme
of the European Union

OUR HERITAGE:
WHERE THE PAST
MEETS THE FUTURE

A **Tárd fel**
európai kulturális örökségedet!
(ENriCH)
projekt záró tanulmánya

ENriCH yourself!
Final Study of the
Reveal YouropEaN Cultural Heritage
Project

Vezető Partner / Lead Partner

Projektpartnerek / Project Partners

LJUDSKA UNIVERZA LENDAVA
NÉPI EGYETEM LENDVA

fostereurope
Foundation for strong
European Regions

PAYS DE
Saint-Omer
Flandre Intérieure
Agence d'Urbanisme & de Développement
Pays d'art et d'histoire

Együttműködő partnerek / Cooperating Partners

GISELA-GYMNASIUM
GISELA-REALSCHULE
PASSAU-NIEDERBURG

**A Tárd fel
európai kulturális örökségedet!**
(ENriCH)
projekt záró tanulmánya

ENriCH yourself!

Final Study of the
Reveal YouropEaN Cultural Heritage
Project

Az Európai Unió
„Európa a polgárokért”
programjának
társfinanszírozása

ÖRÖKSÉGÜNK:
MÚLT ÉS JÖVŐ
TALÁLKOZÁSA

A projektről dióhéjban

A „Tárd fel európai kulturális örökségedet” c. projekt, avagy ahogyan röviden nevezzük: „ENriCH”, az Európa a polgárokért program keretében valósult meg, a „Demokratikus szerepvállalás és polgári részvétel” program ág részeként, a „Városhálózatok” intézkedés keretében. A pályázat öt európai ország öt városának részvételével indult 2018 őszén: Lendva (Szlovénia), Tartu (Észtország), Saint-Omer (Franciaország), Eisenstadt

(Ausztria) és Veszprém (Magyarország). A projekt 2020 augusztusában zárul.

Az ENriCH projekt az európai kulturális örökség újragondolásának kérdéseit járta körbe. A partnervárosok fiataljainak lehetőségük nyílt a helyi kulturális örökség mélyebb megismerésére, és ezzel kapcsolatos gondolataik, megállapításaik megosztására: mit jelent ez az örökség számukra, hogyan látják a kulturális örökség jövőjét, és hogyan lehet a helyi értékeket, látnivalókat az érdeklődők számára olyan módon megmutatni, ahogyan azt a helyiek látják. További célkitűzésünk: megtudni, mi mindent kaptak a partnervárosok Európától, az európai kultúrától és eseményektől, és fordítva: mi az, amit ezen városok adhatnak Európának.

ENriCH in a Nutshell

The Reveal Your European Cultural Heritage project, or as we shortly call it: ENriCH, was a project co-funded by the Europe for Citizens Programme of the European Union, under its subprogram ‘Democratic engagement and civic participation’ in the ‘Network of Towns’ action. ENriCH was run between 2018 and 2020 by five partners in five towns across Europe: Eisenstadt (Austria), Lendava (Slovenia),

Saint-Omer (France), Tartu (Estonia), and Veszprém (Hungary), and each of them has supported young people in exploring local cultural heritage and has helped them share their opinion about what this heritage means to them, how they see the future of cultural heritage and how it could be shown on a map that displays special itineraries in these towns for those who are curious about the local ‘taste’ of that settlement. The main question has been: how European events and culture shaped the cultural heritage of my city and vice versa?

1. Partnereink

1.1. Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata, Magyarország

Veszprém Önkormányzata az ENriCH projekt vezető partnere volt. A 60 000 lakosú Veszprém, melyet a „Királynék városaként” is emlegetnek, Magyarország egyik legrégebbi városa. A Balaton és a Bakony ölelésében fekvő település a régió közigazgatási, gazdasági és kulturális központja. A kultúra fontos szerepet játszik a város életében: kulturális adottságokban, örökségben kiemelkedően gazdag és számos jelentős kulturális eseménynek, fesztiválnak ad otthont. Veszprémben több nagy múltú oktatási intézmény is található, melyek közül érdemes kiemelni a Pannon Egyetemet, a Közép-Dunántúl vezető felsőoktatási intézményét. Veszprém 2019 óta az UNESCO Kreatív Városok Hálózatának tagja zenei területen, továbbá a Balaton régióval közösen 2023-ban Európa Kulturális Fővárosa.

1.2. Felnőttképzési Központ, Lendva, Szlovénia

A Lendvai Felnőttképzési Központ helyi közintézmény, melyet Lendva önkormányzata hozott létre a felnőttképzés előmozdítása és fejlesztése érdekében. Oktatási programok széles választékát kínálja, egyre nagyobb

1. Our Partners

1.1. Municipality of Veszprém, Hungary

The Municipality of Veszprém was the **Lead Partner** of ENriCH. **Veszprém, ‘the city of Queens’**, is one of the oldest Hungarian cities with 60 000 inhabitants today. Lying in the embrace of Lake Balaton and Bakony Hills, it is a regional administrative, economic and cultural centre. Culture plays an important role in the life of the city, which is prominently rich in cultural heritage and hosts numerous notable cultural events and art festivals. Veszprém boasts several prestigious educational institutions, including a campus of the University of Pannonia, the leading higher educational institution of Central Transdanubia. Veszprém has been a member of the UNESCO Creative Cities Network in the field of Music since 2019, and the city together with the Balaton region will be the European Capital of Culture in 2023.

1.2. Adult Education Center, Lendava, Slovenia

Adult Education Center Lendava is a public local organization, established by the Municipality of Lendava to promote and develop adult education. It offers a comprehensive range of educational programmes with an

figyelmet fordítva az egész életen át tartó tanulással kapcsolatos projektekre – különös tekintettel a hátrányos helyzetű társadalmi csoportokra, ideértve a roma közösséget is.

Az elmúlt néhány évben az intézmény egyre többet foglalkozik az állampolgári aktivitás és általában az állampolgári tudatosság erősítésének kérdésével. Számos workshopot szerveznek a témában, és 2005 óta több kapcsolódó, hazai és nemzetközi projektben is részt vettek. Lendva tovább gyarapítja az Európa Kulturális Fővárosa címhez kapcsolódó városok számát az ENriCH partnerségen belül, ugyanis a város 2025-ös címviselés egyik jelöltje.

1.3. Foster Europe Alapítvány, Eisenstadt, Ausztria

A Foster Europe Alapítvány az Erős Európai Régiókért egy független, magán-alapítású, jótékony célú osztrák alapítvány, amelynek célja az integráció, a demokrácia, a regionális decentralizáció és a föderalizmus előmozdítása Európában. Bár működésük az egész kontinensre kiterjed, Közép-Kelet-Európa térsége kiemelt szerephez jut. Az alapítvány 2009 óta azon is dolgozik, hogy előmozdítsa a föderalizmusról és a decentralizációról szóló európai szintű diskurzust. A tudomány, a kutatás és a politikaalkotás területén működő európai partnereikkel szoros

increasing attention to lifelong learning projects, especially to the socially weak groups, including the Roma community.

In the last few years there have been also workshops for raising the awareness about active citizenship, and since 2005 several national and cross-border projects have been carried out. Lendava extends the line of European Capital of Culture cities in the ENriCH partnership since it is a candidate city for 2025.

1.3. Foster Europe Foundation, Eisenstadt, Austria

Foster Europe Foundation for strong European Regions is an independent, non-partisan, private and charitable Austrian Foundation to promote European integration, democracy, regional decentralisation and federalism in Europe. While working in a Pan-European framework, Foster Europe puts its main emphasis in the area of Central and Eastern Europe. Foster Europe has been promoting a European debate on federalism and sub-national decentralization since 2009. In close cooperation with European partners from the realms of science, research as well as practical political implementation, Foster Europe is addressing the question

együttműködésben dolgoznak állam- és intézményszervezési kérdéseken, illetve magasabb szintű demokratikus formák kialakításán. A szervezet az EU makroregionális stratégiáinak, különösen a Duna Régió Stratégiájának a keretében igyekszik előmozdítani a strukturált civil részvételt, illetve a nem kormányzati szervezetek hálózatépítését, melyek mind kulcsfontosságú elemei a makroregionális irányításnak.

1.4. Tartu Város Önkormányzata, Észtország

A 100 000 lakosú **Tartu** Észtország második legnagyobb városa. Dél-Észtország regionális központja az ország kulturális és oktatási fővárosának tekinthető. Észtország vezető egyetemei itt találhatóak: a Tartui Egyetem, az Észt Élettudományi Egyetem és a Tartui Egészségügyi Főiskola. Évente több mint 20 000 hallgató tanul a városban, köztük külföldi hallgatók szép számban, körülbelül 80 országból.

A kultúra fontos szerepet játszik Tartu életében: a város számos magas rangú, nemzetközileg is ismert és elismert kulturális eseménynek ad otthont. Nagy hangsúlyt fektetnek a kulturális örökségre, különösen mióta a város elnyerte 2024-re az Európa Kulturális Fővárosa címet. Tartu és testvérvárosa, Veszprém között is a

of how to organize states and their institutions as well as the search for more and higher forms of democracy. In the framework of the EU macro-regional strategies, especially the EU Strategy for the Danube Region, Foster Europe promotes structural civic participation, networking of NGOs as a key component of the macro-regional governance.

1.4. Municipality of Tartu, Estonia

Tartu is the second largest city of Estonia with a population of 100 000. It is the regional centre of South-Estonia and can be considered the cultural and educational capital of the country. The top universities of Estonia are situated here: University of Tartu, Estonian University of Life Sciences and Tartu Health Care College. Every year more than 20 000 students study in Tartu, among them foreign students from about 80 countries.

Culture plays an important role in the life of Tartu: the city hosts a range of high-ranking cultural events that are international in scope and places great emphasis on cultural heritage, especially now, when it won the title of the European Capital of Culture 2024. Culture is also the main link between Tartu and its twin town, Veszprém. Tar-

kultúra jelenti az elsődleges kapcsolatot. Tartu széleskörű nemzetközi kapcsolatrendszerrel bír, és 2015 óta tagja az UNESCO Kreatív Városok Hálózatának az irodalom területén. A városban közel 100 ifjúsági szervezet működik.

1.5. Urbanisztikai és Fejlesztési Ügynökség, Saint-Omer, Franciaország

Saint-Omer hangulatos kisváros, mely gazdag épített kulturális örökséggel rendelkezik. Saint-Omer és környékének vizes élőhelyei az UNESCO Marais Audomarois bioszférarezervátum részét képezik: az állat- és növényvilág rendkívül gazdag, továbbá itt található Franciaország utolsó megművelt mocsara is. A víz alapjaiban határozza meg a város mindennapjait, a városkép kialakításában is meghatározó szerepe van. A Morinie térség településeiben ma is megtalálhatóak az eltűnt ősi város, Théroutanne nyomai – a Pompeii-hez hasonló halott város nyomait a tájban és a talajban egyaránt felfedezhetjük. Az Ügynökség vezeti a térség tervezésével és fenntartható fejlesztésével kapcsolatos kutatásokat és projekteket. A szervezet rendelkezik a „Művészeti és történeti helyek” címmel. A Kulturális és Kommunikációs Minisztérium azokat a térségeket tünteti ki ezzel a címmel, melyek munkáját az

tu has wide international relations and has been a member of the UNESCO Creative Cities Network in the field of Literature since 2015. There are around 100 youth organisations in the city.

1.5. Urbanism and Development Agency (AUD), Saint-Omer, France

The harmonious city of Saint-Omer offers remarkable historic urban cultural heritage. The Marais Audomarois UNESCO biosphere reserve includes Saint-Omer and also its wetland, a paradise for the fauna and flora, also the last cultivated marsh of France. Water shapes landscapes everywhere and permeates everyday life. The municipalities of the Morinie area carry the traces of a rich history around Théroutanne, an ancient city and a rare example of a 'disappeared city'. The traces of this medieval 'Pompeii' are expressed in the landscape and the soil.

AUD manages studies and projects for the planning and sustainable development of the territory. The organisation carries the label 'Places of Art and History', which was awarded by the Ministry of Culture and Communication and distinguishes territories that are animated by a real ambition of protection

épített és kulturális örökség, valamint a táj védelmének és fejlesztésének törekvése ösztönzi.

1.6. Passau Város Önkormányzata, Németország

Noha Passau nem vett részt a teljes projektben, Veszprém testvérvárosa-ként lehetőséget biztosított a partnervárosok képviselői számára, hogy ellátogassanak ebbe a csodás városba az ENriCH keretében. A „Három folyó városa” néven is ismert település azért kapta ezt a nevet, mert a Duna itt találkozik a délről jövő Inn és az északról érkező Ilz folyóval. A város csodálatos épített örökségéről is híres, különös tekintettel a gótikus és barokk építészetre.

Passau számos oktatási intézménynek ad otthont; itt található Bajorország legfiatalabb egyeteme, a Passaui Egyetem is, ahol körülbelül 12 000 hallgató tanul, s mely valószínűleg egyike a legmodernebb campusoknak az egész országban. Az ENriCH projektben a Gizella Gimnázium diákjai vettek részt.

and enhancement of architecture, landscape and heritage.

1.6. Municipality of Passau, Germany

Although not involved in the whole project, Passau is a twin town of Veszprém and offered the possibility to visit their wonderful city with the ENriCH partnership. The town, also known as the 'City of Three Rivers' got this name because the Danube

is joined there by the Inn from the south and the Ilz from the north. Moreover, the city is notable for its amazing built heritage, the mainly gothic and baroque architecture.

Passau gives home to many schools, and to the youngest university in Bavaria, the University of Passau. Around 12 000 students attend the uni-

versity which has probably one of the most modern campuses in the country. In the frame of ENriCH students from Gisela High School were involved.

2. Céljaink

Az európai kultúra sokszínűségéből és gazdagságából fakadóan korábban sosem látott forrásként áll rendelkezésünkre. Az európai nemzetek és közösségek által létrehozott kulturális örökség és értékek újbóli felfedezése, körültekintő használata és minél több európai polgárhoz való eljuttatása fontos feladat, komoly felelősség. Különösen, ha az Y&Z generáció megszólításáról, bevonásáról van szó, akik elveszítettnek érzik magukat a telefonjuk nélkül, és érthető módon fenntartásokkal közelítenek mindenhez, ami „régí”. Fő célunk az volt, hogy az ENriCH projekt eseményei és tevékenységei révén támogassuk és bátorítsuk a helyi döntéshozókat és fiatalokat a közös európai identitás és értékek, valamint a történelmi örökség felfedezésében és a kapcsolódási pontok azonosításában. Az ENriCH lényegében az európai kulturális örökséget kísérelte meg újraértelmezni a fiatalok és a döntéshozók közötti párbeszéd előmozdításával keretelve.

3. Felkészülés

Az ENriCH keretében megvalósuló valamennyi nemzetközi találkozót helyi tevékenységek készítették elő. Minden partner 6-15 helyi fiatalból álló csoportot alakított ki (középiskolás diákok és egyetemi hallgatók vegyesen) – velük

2. Our Goals

European culture, due to its diversity and richness can signify an unprecedented source of knowledge. It is important to rediscover, use prudently and promote cultural heritage and values established by European nations and communities. This need is even more relevant with regard to Y&Z generations who are, among others, having serious phone separation anxiety thus approaching to old traditions with certain doubts.

Through ENriCH our aim was to support local decision makers and mainly young citizens in revealing the common European identity and shared values, connections in their history and cultural heritage. Thus, ENriCH has tried to reinterpret the European cultural heritage through the dialogue of youth and decision makers.

3. Preparations

In the frame of ENriCH all international meetings were based on preliminary local activities. Every partner set up a local group of 6-15 young people (a mixture of high school and university students) to work with during the whole project. The local groups usually met on a monthly basis to work on project tasks (map

dolgoztak együtt a projekt folyamán. A helyi csoportok általában havonta találkoztak a projektfeladatok kapcsán (térkép és a nemzetközi találkozók előkészítése); rotációs rendszerben minden csoportból 2-3 fiatal utazott az egyes nemzetközi találkozókra, ami nagyszerű lehetőségnek bizonyult, több szempontból is: egyrészt az angol nyelv gyakorlása, másrészt idegen kultúrák megismerése, harmadrészt pedig a fiatalok és a döntéshozók/szakértők közti együttműködés meg tapasztalása tekintetében.

Bár sok diák korábban nem ismerte egymást, az intenzív közös munka a projekt végére összetartó közösséget kovácsolt belőlük. Hasonlóképpen, az összhang az egész nemzetközi partnerségben is gyorsan kialakult; a résztvevők minden találkozó alkalmával egyre nyitottabbá váltak.

A partnerség különösen nagy hangsúlyt fektetett arra, hogy a fiatalokat a közös munka során a hagyományos felnőtt vs. gyerek, szakértő vs. diák hierarchia helyett egyenrangú félként, kollégaként kezeljék. Ez hatékony együttműködést tett lehetővé: a feladatok megoldásá-

and preparation of the international meetings), and in a rotation system 2-3 students travelled to the international meetings from each group, which proved to be a great opportunity to practice English, get to know other cultures, and experience the joint work of students and decision makers/experts.

Although many of the students did not know each other before, at the end of the intensive joint work they became a great community. The harmony developed

similarly within the whole international group. They became more and more open during the international meetings as well.

The partnership found it especially important to work with the students as colleagues instead of a hierarchical way, enabling efficient cooperation: many of the tasks were carried out mainly by the students, while decision makers and experts had only supporting, coordinating role in the process.

This was the case with the welcome

ban a fiatalok szabad mozgásteret kaptak, a döntéshozók/szakértők inkább támogató és koordináló mentorszerepben segítették a munkájukat.

Ez volt a helyzet az üdvözlő videókkal is, amelyek az **@ENriCH Youtube csatornán** érhetőek el. Akárcsak az **ENriCH Instagram profil** kapcsán, melyet alapvetően a magyar fiatalok hoztak létre és menedzseltek, a többi ország résztvevőinek segítségével – a fiók elérhető az **@enrich_veszprem** felhasználónévén. A projekt logója szintén a fiatalok ötletei alapján nyerte el végső formáját. A helyi találkozók legfőbb témája a USE-it alapú „**ENriCH**” térképek elkészítése volt.

4. ENriCH térképeink

Mindannyian ismerjük azokat a hagyományos városi térképeket, amelyek bemutatják a főbb helyi látnivalókat, kiemelve a programokat és a szabadidős tevékenységeket. Általában egyik sem ad személyes javaslatokat és tippeket. Az ENriCH térképek azonban éppen erre fókuszálnak: hogy a térképeket használva az ember úgy érezze magát, mintha a barátai javaslatai alapján fedezné fel a várost. A térképekre azok a helyek, látványosságok, éttermek kerültek fel, melyeket a helyi fiatalok szerint látni kell a városban. A térképek különféle sétaútvonalakat is kínálnak, továbbá rövid áttekintést nyújtanak a városok történetéről és fontosabb hagyományairól.

videos, which are available on the **@ENriCH Youtube channel**. Also, the **ENriCH Instagram profile** was created and managed by the Hungarian students, but all students from other countries could take part in its continuous maintenance. You can still check it by searching for **@enrich_veszprem**. Similarly, the project logo was co-created by the young participants, as a result of a discussion process.

However, the core topic of the local meetings was the preparation of the USE-it based maps, ‘the’ ENriCH maps.

4. Our ENriCH Maps

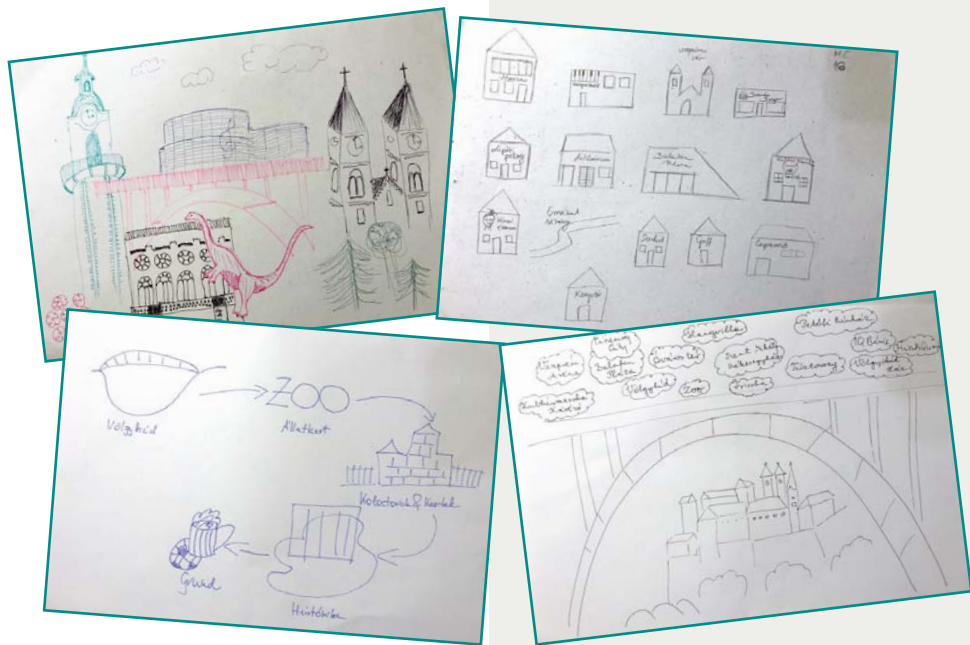
We all know the general city maps that show the main attractions of the cities, highlighting programs and leisure activities in a simple way. Usually none of them gives personal suggestions and tips. That is what ENriCH maps mainly focused on: making you feel as you were advised by your friends. To do so, you can find personal tips about the students’ favourite places or recommendations to visit or try; walking routes created along the local youngsters’ most-loved tracks; a short history to feel the city really close to you, but also some practical hints and tips about local culture and habits.

Ekkora információmennyiség összegyűjtése és szintetizálása komoly munkát jelentett a résztvevő csapatok számára:

- a **közös brainstorming és mind-mapping** jelentette a kiindulási pontot, melyek során számos ötlet, rejtett városi kincs és érdekes tipp merült fel – a még teljesebb kép érdekében a fiatalok családtagjaikat, barátait és iskolatársaikat is bevonták az ötletelésbe;
- a fiatalok továbbá interjút készítettek helyi döntéshozókkal, szakértőkkel és a várost nagyon jól ismerő polgárokkal;
- a folyamat legnehezebb pontja kétségtávol **az összegyűjtött lát-nivalók kiválogatása** volt: eldön-

Collecting that much information and synthetization required a big effort from the groups:

- **joint brainstorming and mind mapping** created the starting point during which great ideas, hidden treasures and interesting tips came up within the groups, and mind maps were made also by students' family members, friends and school mates to broaden the picture;
- additionally, along a previously prepared interview guide and some joint practice, youngsters **conducted interviews** with local decision makers, experts or citizens who knew the city very well;
- the hardest point arrived when

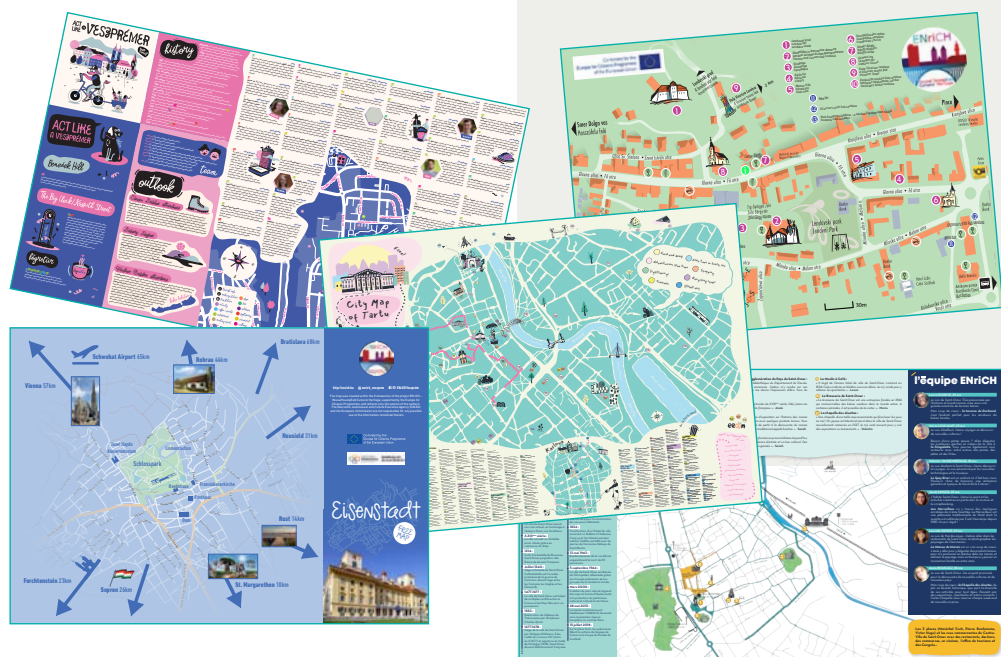
teni, hogy melyek kerüljenek fel a térképre. Végül néhány munkacsoport különleges, tematikus városi sétaútvonalakat is összeállított a javaslatok alapján.

A látnivalók véglegesítését követően, miután a dizájnról is döntés született, kreatív és egyedi termékek jöttek létre. A térképkészítési folyamat rendkívül érdekes és tanulságos módja volt a partnervárosok megismerésének; arról nem is beszélve, hogy remek lehetőséget nyújtott a tapasztalatszerzésre, számos területen: csapatmunka, angol nyelvű kommunikáció (szóban

the groups had to **select from** all the collected **'points of interest'**, and decide which were the most important ones that should be placed on the maps;

- then in some cases, the working groups created interesting, **un-usual walking routes** based on the suggestions.

After finalizing all the 'points of interest' and agreeing on the design, creative and unique products were born: The whole process was a really interesting and instructive way of learning about one's hometown; working in

és írásban), közös munka idegenekkel (legalábbis a kezdetekkor). A résztvevők emellett sokat tanulhattak a kompromisszumkötésről, és természetesen a partnervárosok kulturális örökségéről. A legfőbb tanulság azonban annak felfedezése volt, hogy mennyi mindent kaptak a városok Európától, és fordítva: a városok mi mindent adhatnak Európának.

5. Nemzetközi találkozóink

5.1. Közös európai kulturális örökségünk nyomában

A projekt nyitóeseménye Veszprém Önkormányzata szervezésében valósult meg 2018 szeptemberében. A rendezvény fő célja az ismerkedés volt: a partnervárosok megismerése, különös tekintettel a házigazda városra; továbbá a helyi lakosok érdeklődésének felkeltése a kulturális örökség kérdéskörével kapcsolatban. **A nyitórendezvény két témával foglalkozott kiemelten: egyrészt a közös európai kulturális örökséggel, másrészt az Európa Kulturális Fővárosa címmel.**

A workshop főbb megállapításai a következők:

- a **kulturális örökség** hidat képez köztünk és őseink között; jelentőségét az adja, hogy értékeket és embereket képvisel, továbbá em-

groups; working with (at least at the beginning) unknown people; practicing English speaking and writing; experiencing how to make compromises; familiarizing with tangible and intangible heritage elements; but as the main lesson learned: trying to find the treasures what Europe had given to the towns, and what the towns gave to Europe.

5. About the International ENriCH Events

5.1. On the Way to Explore Our Common European Heritage

This was the **first, debut event** of the project; an important, fundamental occasion **hosted by the Municipality of Veszprém (Hungary) in September 2018.** Therefore, the main goal was to get to know the partner cities, become more familiar with the host city, Veszprém, and raise local people's awareness concerning culture and cultural heritage. This opening event was **focusing on the common European heritage** and the **title of the European Capital of Culture.**

The main statements of the workshop were that

- **cultural heritage** is a bridge between us and ancestors; it is very important, since it represents values and people, connects

bereket köt össze és a hagyomány egyik fő megtestesülési formája;

- **Európa** exkluzív és inkluzív, hasonló és különböző egyszerre; rugalmas, ezért gyorsan változó;
- az **európai kulturális örökség** multikulturális és legfőbb jellemzője a nyitottság;
- egy **hely/város** akkor válhat egyedivé, ha képes kapcsolódni saját történelméhez, kultúrájához és vallásához.

A találkozóról két kulturális tematikájú, interaktív városnéző sétára került sor. Az egyik a várnegyedet fedezte fel, beleértve a Dubniczay-palotát; a másik pedig a Veszprémi Petőfi Színház kulisszái mögé engedett bepillantást. Mindkét túra egyedülálló lehetőséget biztosított a résztvevők számára, hogy megismerjék a helyi kultúrát és annak rejtett kincseit.

Az esemény során kiemelt szerepet kapott az Európa Kulturális Fővárosa cím, mivel a partnerség két városa viseli majd a tisztséget, egy pedig pályázik a címviselésért. Kulturális fővárosként a települések nemcsak arra kapnak egyedülálló lehetőséget, hogy bemutassák a helyi kulturális örökség legfőbb értékeit, hanem arra is, hogy egyedi projektek megvalósítása révén megerősítsék a helyi közösségeket, egyúttal az adott térség kulturális központjává váljanak. A nyitórendezvény az Európai Örökség Napok rendezvénysorozattal párhuz-

alisan, és ez egy form of tradition;

- **Europe** is exclusive and inclusive, similar and diverse at the same time, very flexible, therefore changing rapidly;
- **European cultural heritage** is something multicultural and openness is its main characteristics;
- **a place/city** is unique, if it has a real connection to its history, culture and religion.

As interactive sessions, two, strongly culture-related guided tours took place. One was directed to the castle area, including Dubniczay Palace; the other in the Veszprém Petőfi Theater in the form of a backstage walk. These were unique opportunities to become more familiar with local culture and hidden treasures.

A dedicated session focused on the title of European Capital of Culture, since two of the partner cities are going to wear this title and one of them is a candidate. Owning the title provides the possibility for these cities to present not only their main heritage elements, but also to unfold some unique projects, to strengthen their communities and create a cultural hub in these regions.

Since the opening event was held back-to-back the European Heritage Days, it was a great opportunity to

mosan zajlott – a két esemény összekapcsolása kiváló alkalmat kínált arra, hogy a projekt résztvevői egy flashmobbal a szélesebb közönség figyelmét is felhívják az európai kulturális örökséggel kapcsolatos témákra.

A találkozón diákok és döntéshozók egyaránt részt vettek, lehetőséget teremtve a demokratikus döntéshozatali folyamatok mélyebb megértésére és a fiatalok aktív politikai részvételének elősegítésére. S fordítva: a döntéshozók is megismerhették a különböző kulturális háttérrel rendelkező diákok véleményét, meglátásait a felmerült kérdésekben. Ez a generációk és kultúrák közötti párbeszéd egyedülálló, különleges alkalmat biztosított egymás igényeinek mélyebb megismerésére és megértésére.

gain more knowledge about the manifestation of Europe's Cultural Heritage, and raise citizens' awareness on different topics through a flashmob.

Participants were both young people and decision makers. Thus, it was a great opportunity to strengthen the

understanding of democratic decision making and fostering active citizenship for the youngsters. Also, to present to the decision makers the way how young people with different

cultural backgrounds think about certain topics and how great and new ideas they have. These intergenerational and intercultural dialogues represent a unique and effective way of developing and understanding each other's (in the case of cities, the citizens') needs.

5.2. Multikulturalizmus és az európai kisvárosok hozzáadott értéke

A szélesebb közönséget célzó és a kulturális örökség egy-egy tematikáját gőrcső alá vevő **ENriCH események Lendván (Szlovénia) kezdődtek 2019**

5.2. Multiculturalism as an Added Value of Small Towns in Europe

Lendava (Slovenia) was the **first city where YouropEaN Cultural Heritage Events started in February 2019**. Each and every trip's main goal was to get

februárjában. Valamennyi rendezvény fő célja emellett **a fogadó város és kultúrájának megismerése,** és a helyi kulturális örökség **európai vonatásainak felfedezése volt.**

Lendván a multikulturalizmus volt a központi téma. Noha Lendva méretét tekintve nem nagy, sokszínű nemzetiségi összetétellel büszkélkedhet, hiszen három nemzetiség él együtt a településen: szlovének, magyarok és romák. Ezenkívül Lendva a zsidó örökséget is őrzi, annak ellenére, hogy a zsidó kisebbség sajnos mára már nincs jelen a városban. Az esemény során a résztvevők előadásokon vettek

részt, melyek Lendva multikulturalizmusát járták körbe, különféle aspektusokból; kiemelt szerepet kapott annak bemutatása, hogy a lakosok miért tartják értéknek a multikulturalizmust.

Helyi fiatalok vezették körbe az ENriCH csapatot a városban. A városnézés is megerősítette, ami már az előadásokból is kiderült, hogy a lendvai fiatalok tisztában vannak a helyi kulturális örökséggel és büszkék szülővárosuk hagyományaira.

a **better understanding about the host city and its culture,** while trying to find the **common European elements** in its cultural heritage. To do so, participants met the multicultural aspect of Lendava through various presentations.

Although Lendava is small, it is considered to be multicultural as three nationalities live in the town: Slovenian, Hungarian and Roma. Additionally,

the Jewish heritage is preserved in Lendava, even if sadly the Jewish minority is not present here anymore. During the event, it was highlighted why

multiculturalism is considered as an added value according to the inhabitants.

With the guidance of the local group of young people, participants had a tour in the city. Youth in Lendava are aware and proud of the cultural heritage of their home town.

This meeting was held back-to-back to the Slovenian Cultural Day, so ENriCH partners could taste the Slovenian way of celebration. For

A találkozót a Szlovén Kulturális Nappal egyidőben került megrendezésre, így az ENriCH esemény résztvevői bepillantást nyerhettek abba, miként ünnepelnek a szlovének. Néhány résztvevő számára érdekes volt látni, hogy ebben a szlovéniai városban a rendezvények nagy része két nyelven, szlovénul és magyarul is zajlik, mivel nagyszámú magyar kisebbség él Lendván. Ezt követően a résztvevők megismerkedhettek a helyi gasztronómiai kultúra specialitásaival: étel- és italkülönlegességeket kóstolhattak.

Lendván a résztvevők átfogó **SWOT elemzést** készítettek a várossal, négy különböző aspektusból vizsgálva a **multikulturalizmust**. A fő tanulságok a következők:

ERŐSSÉGEK:

- több lehetőség a fiatalok számára: kétnyelvű iskolák, több nyelvhasználati lehetőség;
- több nemzeti ünnep: 3 kulturális nap évente;
- több lehetőség tanulni egymástól a többség/kisebbségek szempontjából;
- gazdag kulturális örökség és gasztronómia;
- kedvező földrajzi helyzet: 200-300 km-re 4 fővárostól.

some of the participants it was interesting to see that in this town in Slovenia, a large part of the event was facilitated not only in Slovenian but also in Hungarian language, as a large minority of Hungarians live in Lendava. Afterwards, intangible parts of local cultural heritage were presented through some especially delicious meals and drinks.

As an important aim of each transnational event was to prepare policy recommendations, in Lendava participants created a comprehensive **SWOT analysis** about the city by examining **multiculturalism** from four aspects. The main takeaways were the following:

STRENGTHS:

- more opportunities for youth: bilingual schools, more languages to practice
- more celebrations: 3 cultural days each year
- opportunity to learn from each other in the aspect of majority / minorities
- rich cultural heritage and culinary
- good geo-position: 200-300 km from 4 capitals

GYENGESÉGEK:

- a nagyobb kultúrák beárnyékolják a kisebbségi kultúrákat;
- elhatárolódás: minden nemzetiiség egy külön kis világ;
- adminisztratív problémák.

LEHETŐSÉGEK:

- Lendva pozitív példa lehet hasonló adottságú városok számára;
- kedvezőbb munkalehetőségek a nyelvek miatt;
- toleránsabb társadalom.

KIHÍVÁSOK:

- fiatalok elvándorlása;
- a nemzetiségek egymásba olvadásá;
- a nemzetiségek elszigetelődése.

A lendvai fiatalok számára nagyon fontos lenne, hogy aktívabban részt vehessenek a helyi döntéshozatali folyamatokban, és véleményt nyilváníthassanak a jövőjüket érintő kérdésekben. Ehhez a helyi közösségnek nyitnia kellene a fiatalok felé; különösen igaz ez a helyi politikusokra, mivel ők azok, akik érdemben párbeszédet folytathatnak velük a jövőjükéről, munkalehetőségeikről – mindennek pedig egyértelműen a multikulturalizmus az egyik alappillére.

WEAKNESSES:

- overshadowing from bigger cultures
- separation: each nationality is a small world
- administrative problems

OPPORTUNITIES:

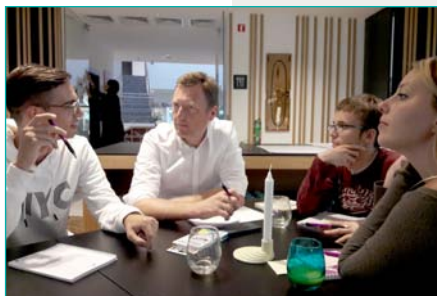
- Lendava is a role model for other towns
- better work opportunities because of the languages
- bigger tolerance between people

THREATS:

- emigration of youth
- integration of ethnic groups
- isolation because of uniqueness

Youth in Lendava definitely needs to be more involved in local policy-making and having the opportunity to give their voice in decisions concerning their future.

This also requires openness from the local community, mainly from the local politicians, who could talk with them about their future and about their work opportunities, which is definitely based on multiculturalism.

5.3. „Az egész világ beszéli a nyelvedet!”¹

Hogyan kapcsolhatja össze a zene, ez a kézzel meg nem fogható, szellemi kulturális örökség a nemzeteket? Ez volt a Foster Europe Alapítvány által **2019 áprilisában, Eisenstadt-ban** (Ausztria) megrendezett **ENriCH esemény** központi kérdése. Az egész rendezvény az interaktív találkozások jegyében zajlott a projekt partnerek, illetve az eisenstadti fiatalok, zenészek és művészek közreműködésével. A program első részének a Joseph-Haydn Konzervatórium adott otthont: egy interaktív vezetés során a résztvevők megismerhették Haydn munkásságát és jobban megérthették, hogy zeneművei milyen hatást gyakoroltak a modern zeneszerzésre és általában a modern kori zenefelfogásra. Gisela Mashajekhi Beer egy kollektív improvizációs előadással járult hozzá a programhoz, mely a hangszerek széles választékát vonultatta fel, a klasszikus zongorától egészen az üres babkonzervekig – s melyet kimondottan az ENriCH projekt résztvevői számára adtak elő. Később a csoport tárlatvezetésen vett részt a Regionális Múzeumban – mely Ausztria egyik legnagyobb gyűjteményének ad otthont. Az interaktív mű-

¹ „Meine Sprache versteht man durch die ganze Welt!” (Haydn szavai Mozarthoz, az első londoni útjának estéjén)

5.3. ‘My Language is Understood Throughout the World!’¹

How can music, this intangible cultural heritage link different nations? This was the focus of the **2nd YouropeEaN event** hosted by Foster Europe Foundation **in Eisenstadt (Austria) April 2019**. The whole event was labelled by the interactive encounter of participants: project partners as well as pupils, musicians and artists from Eisenstadt.

The first part of the program was hosted by the Joseph-Haydn Conservatory, preceded by an interactive game in which participants were taken on a tour through Haydn’s work, music creation and its impact and influence on today’s understanding of music and modern composition. Gisela Mashajekhi Beer contributed to this process, by leading a Collective-Improvisation exclusively performed for ENriCH, relying on a wide range of instruments from classical piano to empty bean cans.

Later on the group participated in guided tours in the Landesmuseum (Regional Museum) – housing one of the largest collections in Austria. The interactive tours turned into a rolling debate of art, culture, the concept and definition of preservation and

¹ ‘Meine Sprache versteht man durch die ganze Welt!’ (Haydn to Mozart on the eve of Haydn’s first trip to London)

zeumlátogatáson élénk eszmecsere alakult ki a művészetről, kultúráról, a kulturális örökség és értékőrzés definíciójáról és koncepciójáról, valamint arról, hogy mit jelent európai polgárnak lenni – napjainkban és egykor. Ezután a Theresianum Eisenstadt osztrák diákjai interaktív városnéző sétát tartottak. A napot pedig egy különleges esemény zárta: a résztvevőket meghívták a **Joseph Haydn születésnapjának**

évfordulója alkalmából rendezett európai ifjúsági születésnapi partira, hogy Eisenstadt néhány politikai és kulturális vezetőjével együtt ünnepeljék Haydn születésének 286. évfordulóját a Haydn konzervatóriumban. Másnap az Esterházy-kastély bejárása során nyílt lehetőség az európai kulturális örökség további felfedezésére. Végül az ENriCH csoportot meghívták a burgenlandi parlamentbe, ahol találkoztak Christina Krumböckkel, a parlament igazgatójával, és interaktív beszélgetést folytattak a föderalizmusról, demokráciáról, kultúráról,

cultural heritage as well as of the dimension of Europe in the daily life of people in former times and today. Afterwards, foreign ENriCH partners were taken to a guided city tour, which was newly developed and performed by the local Austrian pupils from

Theresianum Eisenstadt. The day was closed by a very special occasion: participants were invited to the **European Youth Birthday Party for Joseph Haydn,** together

with political and cultural leaders from Eisenstadt, celebrating Haydn's 286th anniversary hosted again by the Haydn Conservatory.

Next day a guided tour through the Esterházy Palace let participants further search and recognize common European heritage. Finally, the ENriCH group was invited to the Parliament of Burgenland, where they met Christina Krumböck, the Director of the Parliament and had an interactive discussion about federalism, democracy, culture, youth, and European integration; intangible cultural heri-

ifjúságról és az európai integrációról; továbbá a szellemi kulturális örökség általában és a zene mint kulturális örökség is a témák között szerepelt. A csoportot a parlament elnöke, Verena Dunst köszöntötte a plenáris teremben.

Ez a kétnapos esemény ismét rávilágított a határokon és nyelvi akadályokon átívelő kapcsolatok fontosságára. A résztvevők jobban megértették, hogy a szellemi örökség miként nyilvánulhat meg a zenén keresztül, és Haydn zenei örökségét is behatóan megismerték. Az Esterházy-kastély és az abban berendezett Haydn Explosive kiállítás meglátogatása pedig a tárgyi örökségre mutatott példákat. Összességében a fiatalok a kulturális örökség különféle aspektusait ismerhették meg helyi és regionális szempontból, különös tekintettel a kulturális örökség egyedi, innovatív és interaktív bemutatási módjaira.

5.4. Betekintés az EU működésébe és aktív állampolgárság: fókuszban a közelgő Európai Parlamenti választások

A **2019. május elején** Veszprémben megrendezett **ENriCH rendezvény** fő célja az Európai Unióról, **az Európai Parlamenti választásokról és Veszprém kulturális örökségéről való ismeretek elmélyítése** volt, továbbá annak

tage; and music as cultural heritage. The president of the parliament, Ms Verena Dunst greeted the group in the plenary hall.

This event again strengthened the fact how important contacts across borders and language barriers are. The event also gave a better understanding of what intangible heritage means through music and the musical heritage of Haydn, and the visit to the Esterházy Palace and Haydn Explosive Exhibition provided some hints on what tangible heritage means. Hence, youth were discovering diverse aspects of cultural heritage from local/regional perspective, such as learning and using innovative ways of presenting cultural heritage.

5.4. Deeper Understanding of the EU and Active Citizenship with a Special Focus on the Upcoming European Parliamentary Elections

The main aim of the **3rd ENriCH event in Veszprém** at the beginning of **May 2019** was to deepen the participants' knowledge about the **European Union**, the **European Parliamentary elections**, and **Veszprém's cultural heritage** as well as to examine the role of culture regarding European integration. To do so, we invited special guests to learn from: among others, Mr Tibor Navracsics, European

vizsgálata, hogy a kultúra milyen szerepet játszik az európai integrációban. A fenti célok megvalósítását egy különleges vendég is segítette: Navracsics Tibor, az Európai Bizottság oktatásért, kultúráért, ifjúságpolitikáért és sportért felelős biztosa is részt vett az eseményen, így a résztvevő fiatalok első kézből, egy uniós politikustól kaphattak választ az EU működésével kapcsolatos kérdéseikre.

Az informális beszélgetés során számos téma került terítékre, például az uniós állampolgársággal járó lehetőségek, vagy az európai identitás; emellett Navracsics Tibor sokat mesélt a munkájáról. A beszélgetés főbb megállapításai a következők:

- Európa különböző országaiból származó **fiatalok európai identitása** nem különösebben erős. Ezért kiemelten fontos, hogy a fiatalok **tisztában legyenek** azzal, hogy uniós polgárként milyen jogaik és lehetőségeik vannak.
- Azok a fiatalok, akik **részt vettek egy Erasmus+ programban**, rendelkeznek egyfajta **uniós identitással** is. Ez az identitás nem a helyi vagy nemzeti identitásokkal szemben alakult ki bennük; éppen ellenkezőleg: erősíti, gazdagítja személyiségüket. Fontos megérteni: **több identitás nem szegényebbé, hanem gazdagabbá teszi az embert.**

Commissioner for Education, Culture, Youth and Sport, thereby creating opportunity for the participating youth to get answers to their questions at first-hand from an EU policy-maker. During the informal conversation about the different types of identities and the possibilities the youth have thanks to the EU, Mr Navracsics shared real life stories and career opportunities for the young participants. Moreover, as final statements of the discussion we can highlight that:

- The **European identity of young people** from different countries of Europe is not specifically strong. Therefore, **more awareness raising** is needed to showcase them how important it is for the everyday people to understand what they can receive from the EU.
- Those **young people, who participated in an Erasmus+ programme**, have integrated into their personality a kind of **European identity** as well. This identity is not developed against local or national identities, just enriches one's personality. **The European element of identity becomes more vivid when we experience living outside Europe.**
- In every European school, the same **people/artists/events** are taught (Moliere, Shakespeare, etc.), they can define **European**

- Minden európai iskolában egyformán megismerik a diákok az európai kultúrát: szinte ugyanazokról az **emberekről/ művészekről/eseményekről** tanulnak (pl. Moliere, Shakespeare, stb.), így **az európai kultúra az emberek identitásának részévé válik**, és az európai integráció alapját képezi.

Navracsics Tibor emellett arra ösztönözte a fiatalokat, hogy aktív állampolgárként vegyenek részt a május 26-i Európai Parlamenti választásokon, mivel az uniós biztos szerint az Európai Parlament 2019-ben erősebb szerepet tölt be a jogalkotási folyamatban, mint öt évvel korábban.

A délutáni workshop során Raffay-Danyi Ágnes, a Pannon Egyetem docense tolmácsolásában a résztvevők áttekintést kaptak a kulturális örökség koncepciókról és típusokról: tárgyi (épületek, műtárgyak) vagy szellemi (zene, nyelv, versek), továbbá a tárgyi örökségen belül ingatlan (épületek) vagy ingó érték (műalkotások) – mindezt számos veszprémi és európai példával illusztrálva. A program később egy

culture as a significant part of identity, and the basis of the European integration.

Moreover, participants were motivated to be active citizens and participate in the EU Parliamentary Elections on 26th May, since, according to Mr Tibor Navracsics, the European Parliament (and the EU itself) has a more powerful role in the legislative process

in 2019, than had five years ago.

During the afternoon session, a great overview was delivered by Dr Ágnes Raffay-Danyi, Associate Professor of

the University of Pannonia about the meaning and types of cultural heritage which can be tangible (buildings, pieces of art) or intangible (music, language, poems), whereas tangible heritage can be immovable (buildings) or movable (pieces of art). Local examples from Veszprém, from Europe and outside Europe were presented. Later a guided tour was led by local students as part of the new map's preparation process.

The closing day aimed at enhancing peoples' awareness on the impor-

interaktív városnéző sétával folytatódott, a projekt veszprémi fiatal résztvevőinek vezetésével – a tapasztalatok és visszajelzések a helyi ENriCH térkép összeállítását segítették.

A zárónap célja a helyi lakosok európai tudatosságának erősítése volt – a programok fókuszában az uniós polgárság és az európai kulturális örökség sokszínűsége állt. Az ENriCH programmal párhuzamosan zajlott a Gizella-napok rendezvénysorozat Veszprémben, amiből szintén előnyt kovácsoltak a csapattagok: a látogatókat megkérték, hogy vegyenek részt egy kvízzjátékban az ENriCH információs ponton és vegyenek részt mini-beszélgetéseken a Veszprém Megyei Helytörténeti Egyesület és a helyi Lélektér Alapítvány önkénteseivel. Ennek köszönhetően sikerült a szélesebb közönség bevonása: a helyi és nemzetközi projektpartnerek megismertették a veszprémieket a projekttel és városaik kulturális örökségével.

5.5. Hogyan tartsuk életben keltsük életre a kulturális örökséget? Örökségünk: ahol a múlt találkozik a jövővel²

Saint-Omer és környéke történelmi épületekben rendkívül gazdag, így francia partnerünk számára min-

tance of the EU and the diversity of European cultural heritage. People participating in the local Gizella Days programmes were invited to fill a quiz at the ENriCH info-point and to participate in mini-talks with volunteers of the Local History Association of Veszprém County and Lélektér Foundation. This was a successful way to involve the public in the project: local and international project partners familiarized local citizens with the EU, volunteering, the project and their cities' cultural heritage.

5.5. How to keep / bring built patrimony alive? Our heritage: where the past meets the future²

Saint-Omer and its neighbourhood is rich in history and historical buildings, therefore working on the preservation of built properties, such as sensitization of the new generation with built heritage is an everyday topic for our French partner. That is the reason why the event hosted **in Saint-Omer (France) in June 2019** got the special focus of built heritage. Ahead of any city walk or heritage visit, participants had a speed dating about patrimony assets in each city, discussing differences and similarities of cultural aspects and habits

² A 2018 – az Európai Kulturális Örökség Éve szlogenje.

² Slogen of the European Year of Cultural Heritage (EYCH) 2018

dennapos téma az épített örökség megővése, akárcsak az új generációk érzékenyítése azok megőrzésével és ápolásával kapcsolatban. Ennek köszönhetően a **2019** júniusában **Saint-Omerben (Franciaország)** megrendezett ENriCH esemény fókuszába is az épített örökség került.

A csapatok először egy „villárandi” keretei között mutatták be városaik kulturális örökségét, és megvitatták a városok kulturális jellemzői és szakmai közti különbségeket és hasonlóságokat. A következő workshop keretében néhány nemrégiben felújított épületet láto-

gattak meg, kiemelt figyelmet fordítva arra, hogy ezek az épületek miként járultak hozzá a város megújulásához, fejlődéséhez. Ezek a látogatások tökéletes színteret biztosítottak az épített örökség felújításával és fejlesztésével kapcsolatos kihívások áttekintéséhez.

Ezt az egyedülálló élményt egy városi séta követte, melynek során a helyiek bemutatták a résztvevőknek Saint-Omer főbb látnivalóit. A városnézéshez egy workshop is kapcsoló-

of partner countries. The next workshop was a visit of recently renovated buildings with a special focus on how these buildings contributed to the upgrading of the city. It was a perfect platform to discuss the challenges of renovation and enhancement of built patrimony.

This unique experience was followed by the city walk, during which the local group introduced the main sights of Saint-Omer to the participants.

What is more, this walk was linked with a workshop. The objective of the session was to illustrate the importance of the maintenance of

built heritage, even though it is costly for the municipalities.

Furthermore, finding adaptable functions and programs for the old historical buildings is a big challenge, since the functions and use can change during the decades and centuries. Participants had to solve these challenges by working on the chosen site/building, and their only help was what they have seen during the city walk, and some examples which were shown about art on mon-

dott az épített örökség megővésának fontosságáról – még ha ez gyakran komoly költségekkel is jár az önkormányzatok számára.

Komoly kihívást jelent új jelentéssel és rendeltetéssel megtölteni a régi történelmi épületeket, mivel szerepük és használatuk jelentős változásokon megy keresztül az évtizedek során. A résztvevő diákok feladata az volt, hogy új funkcióval lássanak el egy-egy saint-omer-i épületet vagy közteret; feladatukat nehezítette, hogy csupán a városnéző túrán látottakra és a korábban bemutatott, néhány példára támaszkodhattak.

Az ötleteket a város és a régió politikai szereplői előtt is prezentálták, nemzedékek közötti párbeszédet kezdeményezve. Fontos kiemelni, hogy Saint-Omer városvezetése nyitott a fiatalok ötleteivel kapcsolatban: a város fejlesztési terve is a fiatalok bevonásával készült.

5.6. A kultúra gazdasági hatása

A kultúra gazdasági hatása egészen a **2019 júliusában Tartuban (Észtország)** megrendezett találkozóig nem került terítékre. Ez a város azonban – 2024-ben Európa Kulturális Fővárosa és minden év júliusában a Hanza Napok helyszíne – tökéletes helyszínnek bizonyult a téma megvitatására.

Az **5. ENriCH esemény** első napján a

uments and churches with new functions.

The ideas were presented to political representatives of the city and the region, providing a starting point to the intergenerational dialogue. It is important to highlight that in the case of Saint-Omer previous ideas of students were already included into the city's Master Plan, demonstrating the openness of the city administration.

5.6. The Economic Impact of Culture

Up until this point, several types of cultural heritage were already discussed during ENriCH events, but overlooking it from the aspect of economic impact was a quite new perspective. However, **Tartu (Estonia)** as the European Capital of Culture for 2024 and the city hosting the Hanseatic Days every year in July was a perfect place to discuss the topic.

On the first day of the **5th YouropEaN event in July 2019**, Tartu2024 team talked about how Tartu measures the economic impact of culture. Then together with experts from Tartu a world café discussion was held by touching upon the following topics:

- 1) **European Capital of Culture:**
What is its concept and its impact on people?
- 2) **Importance of historical sights**

Tartu2024 csapata tartott előadást a kultúra gazdasági hatásainak méréséről, majd a város szakértőivel együtt egy world café típusú beszélgetés keretében a következő kérdéseket járták körbe:

- 1) **Európa Kulturális Fővárosa:** Mit jelent pontosan a cím és milyen hatása van az emberekre?
- 2) **A történelmi nevezetességek jelentősége a fiatalok szempontjából:** Foglalkoztatja mindez egyáltalán a fiatalokat?
- 3) **Okos város:** Tudod, mennyire okos a városod?
- 4) **Kulturális események:** A fiatalokat csak a buli érdekli?

A generációk közötti diskurzus során a szakértők és a fiatalok számos érdekes megállapításra jutottak.

Fontos lenne az Európa Kulturális Fővárosa cím ismertségének növelése, mivel az EKF komoly alkalmat ad arra, hogy a fiatalok büszkék legyenek a városukra – és ezt a nagyvilággal is megoszthassák. Sőt, értékes lehetőségeket teremt, például karrier, önkéntesség, valamint kapcsolatépítés terén.

Annak érdekében, hogy a történelmi látnivalók vonzóbbá váljanak a fiatalok számára, ezeket a helyeket mindenekelőtt személyes történetekkel és tapasztalatokkal kellene megtölteni. A történelmi látnivalókhoz kapcsolódó ingyenes programok és lehe-

for youth: *Do youngsters care about those at all?*

- 3) **Smart City:** *Do you know how smart your city actually is?*
- 4) **Cultural events:** *Do youngsters care only about parties?*

At the end of the intergenerational discussion experts and young participants came up with a number of interesting ideas:

The concept and the title of the European Capital of Culture should be better promoted, since ECoC gives more publicity and reasons to be proud of for local youth. Moreover, it creates valuable opportunities like jobs, volunteering, partnerships, networks, participations. To make historical sights more attractive to youngsters first of all those places should be connected more with personal stories and experiences. Free activities and opportunities connected with the historical sights can make these places/buildings attractive. Such basic things like street lights, trash cans and seating places near the sights develop their attractiveness and visitor comfort.

Using smart solutions for the promotion of historical sights and generally to promote history is not the 'future' anymore: this technology is already available, why not utilize it? Cities should think innovatively and support the start-up sector to build new things and design concepts.

tőségek is jelentősen növelik ezeknek a helyeknek és épületeknek a vonzerejét. Továbbá az olyan alapvető dolgok, mint az utcai lámpák, a szemetek és a látnivalók közelében elhelyezett üléshelyek szintén komoly húzóerőt jelentenek.

Az intelligens megoldások, melyek megkönnyítik a történelmi nevezetességek és általában a történelem népszerűsítését, már elérhetőek – csak élni kell a lehetőségekkel. Az innovatív gondolkodás és az induló vállalkozások, startupok támogatása elengedhetetlen a városok számára. Annak érdekében, hogy még több téma kerüljön szóba, a fogadó csoport városnéző túrát szervezett a látogatók számára – beleértve egy VR (virtuális valóság) körsetét (!) is. Pontosan az ilyen intelligens technológiákról és megoldásokról beszélgettek korábban a résztvevők – a VR segítségével például bejárhatjuk az évszázadokkal ezelőtti várost. Lehet, hogy furcsán hangzik, de érdemes hozzászokni, mert ez a jövő.

In order to speak not only about these ideas, the host group organized a city tour – including a VR (virtual reality) tour (!) – for the group. It was exactly what a smart concept/idea means, providing the possibility to see how the parts of the city looked like in earlier centuries. It was quite a weird experience but this is the future.

5.7. Traditional Land Use and its Cultural Aspects

Lendava was in a great position to host another event and showcase further attractions to the participants in **September 2019**. The **6th YouropE-aN Cultural Heritage event** was held back-to-back the traditional Lendava Harvest Festival, which was the 40th occasion in a row since its existence. Previously, harvest was celebrated separately but currently the event has become part of the three-week-long Vinarium Festival. The Vinarium Tower is a popular destination among visitors. It is a 53.5

5.7. A hagyományos földhasználat és kulturális aspektusai

Lendva olyan kiváltságos helyzetbe került, hogy **2019 szeptemberében** újabb rendezvény házigazdája lehetett, és további látni-valókat mutathatott be a projekt résztvevői számára. A **6. ENriCH eseményt** a hagyományos lendvai szüreti fesztivállal

párhuzamosan tartották, amely immár 40. alkalommal került megrendezésre. A korábbi szüreti ünnepségekkel ellentétben nem különálló eseményként, hanem a háromhetes Vinarium Fesztivál keretében ünnepeltek.

A Vinarium-torony népszerű célpont a Lendvába látogatók körében. Ez egy 53,5 méter magas építmény a Lendva-hegyen, ahonnan négy országra nyílik kilátás: Szlovénia, Magyarország, Ausztria és Horvátország egyes részei is beláthatók. Az ENriCH csapat keresve sem találhatott volna jobb helyet flashmobjának bemutatására. A fogadó csoport Kahoot játékot készített a résztvevők számára a szürettről és a hagyományos földhasználatról,

meters high construction in the middle of Lendava Hills, which allows views to four different countries: Slovenia, Hungary, Austria and Croatia.

The ENriCH group could not have found a better place to present their flashmob here.

The host group prepared a Kahoot game for the participants

about harvest and traditional land use, which was a great warm-up game before discussing harvest and how a few enthusiasts started it 40 years ago. Old costumes were also presented to the youngsters.

For this time the ENriCH map of Lendava was almost ready, providing useful help during the city walk. Despite the heavy rain it was a unique exercise since participants had to find buildings and their old and new functions, based on old pictures. During this adventure the groups had to communicate with local people in cafés, flower shops, etc. Some of the buildings had been demolished or rebuilt, which made the task even more

amely egyszerű bemelegítő játék volt, mielőtt részletesebben megismerkedtek a szüreti ünnepek történetével. A rendezvény idejére már majdnem teljesen elkészült Lendva interaktív ENriCH térképe, ami hasznos segítséget nyújtott a városi séta során. A heves esőzések ellenére egyedülálló élményt jelentett, hogy a résztvevőknek régi képek alapján kellett megtalálni a különféle épületeket és beazonosítani azok régi és jelenlegi funkcióját. A kaland során a csapatok a helyiek segítségét és útmutatását kérték kávézókból, virágüzletekben stb. Néhány épületet már lebontottak vagy újjáépítettek, ami a feladatot még nagyobb kihívássá tette. Szintén érdekes program volt az ötletbörze, melynek során az ENriCH csapat hagyományos és modern értékeket gyűjtött össze. Megállapították, hogy a **hagyományos értékek** elsősorban a régmúlt korokkal és generációkkal való kapcsolódás miatt fontosak. A következő értékeket nevezték meg: család, szeretet, szolidaritás, hagyományos ételek, fesztiválok és események, kemény munka, hagyományos földhasználat, történelmi városközpont, népművészet, a városok története és népviselet. Ezzel szemben a sikert, az oktatást, a pénzt, a kultúrát, a digitális innovációt, az eseményeket, a régi épületek felújítását, a sportot, a fesztiválokat és a kreatív fejlődést **modern értékek**ként definiálták.

a challenge. In the end, it was a nice meeting of cultures, experiences and stories.

Another interesting activity during the event was brainstorming. During this the ENriCH group collected important traditional and modern values. They defined **traditional values** being important for next generations for the connection with previous times. These values were family, love, solidarity, traditional food, festivals and events, hard work, traditional land use, historical city centres, folk dances, history of cities, national costumes. In contrast, they defined success, education, money, culture, digital innovations, events, renovation of old buildings, sport, festivals and creative development as **modern values**.

5.8. Built Heritage in the City of Three Rivers

Although the **city of Passau** did not take part in the activities of the project, as it is a **twin town of Veszprém**, it offered the possibility to hold the **last YouropEaN Cultural Heritage event**. This wonderful city full of treasures gave place to the event **in October 2019**.

Due to the fact that the host group, which was a class from the Gisela High School, met here for the first time with the partnership, the organ-

5.8. Épített örökség a három folyó városában

Habár **Passau** a projekt legnagyobb részében nem vett részt, **Veszprém testvérvárosaként** otthont adott az utolsó **ENriCH rendezvénynek 2019 októberében**.

Mivel a fogadó csoport, a Gizella Gimnázium egyik osztálya itt találkozott először a partnerséggel, a szervezők különös figyelmet fordítottak az ismerkedésre, különféle felvezető, bemelegítő játékok segítségével.

Kétségtelen, hogy az esemény legérdekesebb, leginkább interaktív és inspiráló része a helyi csoport által vezetett városnézés volt. A lányok az óvárosban, a Művészek sétányán keresztül vezették az ENriCH csapatot. Megmutatták továbbá a történelmi épületeket és látványosságokat, majd egy hajókirándulást is szerveztek a Szent István Dómhoz, a folyóparthoz és a Dreiflusseckhez, ahol a három folyó találkozik. A lelkes helyi csoportvezetők valódi idegenvezetőként uniós zászlóikkal mutatták az utat.

isers paid special attention to the introduction by using icebreaking games and presentations of the participating cities.

Without doubt, the most interesting, interactive and inspiring part of the event was the city tour led by the local group. The girls guided the groups through the old city via the Artists' Alley, including a visit to historic build-

ings and a boat trip to St. Stephan's Dom, then up to the riverside and to the Dreiflusseck, where the Three Rivers meet. The ENriCH group discovered common elements of our

European heritage, such as the tomb of Gisela.

Dreiflusseck, a picturesque spot in the riverside park, was an ideal spot to raise awareness on ENriCH and have a flashmob there by using the previously prepared 'Instagram' frames and sing the joint heritage of European countries, the Ode to Joy; which is by the way the hymn of the EU.

The city is full of old, historical build-

A Dreiflusseck, a folyóparti park festői pontja ideális helynek bizonyult az ENriCH népszerűsítésére, és egy flashmobra is sor került: egyrészt a korábban elkészített Instagram keretek felhasználásával, másrészt az Örömhóda, az EU himnuszának közös elénekelésével.

A város bővelkedik régi történelmi épületekkel, azonban a legnépszerűbb rész a Duna és az Inn folyó közötti félszigeten található óváros. Így Passauban a leglátogatottabb – „legfontosabb” – épületek folyamatosan árvízveszélynek vannak kitéve. Ez volt az egyik olyan probléma, amelyet a csapatok a délutáni workshop során megvitattak, a kulturális örökség részét képező épületek hasznosításának témája kapcsán. A kétnapos program végül kollázskészítéssel zárult. A fiatalokból és helyi döntéshozókból álló vegyes csapatok szituációs játékban vettek részt, melyben egy kitalált városi problémára kellett megoldási javaslatot kidolgozni: „egy képzeletbeli város ifjúsági központja egy régi történelmi épületben található, ám a városi kormányzat elhatározta, hogy lebontják az épületet, hogy egy újat emeljenek a helyén”. A csoportok ötletes kollázsokat készítettek újságok, ollók, post-it cetlik és kijelölő filcek felhasználásával, melyeket később a többieknek is prezentáltak.

ings, but the most visited part of it, the old town is on a peninsula between the rivers Danube and Inn. Therefore, the main listed buildings in Passau are exposed to flood. This was one of the problems the groups listed during the afternoon discussion as problems of the future use of buildings belonging to cultural heritage. The 2 days long program ended with a collage preparation. The mixed groups of young people and decision makers were given a situation and had to brainstorm about possible solutions. According to the situation, ‘the youth centre of an imaginary city is located in an old historical building, but the city administration decided its breakdown and wants to replace it with a brand new building’. By using mainly newspapers, scissors, post-its and markers, the groups prepared imaginative collages and one by one all the groups successfully presented the possible solutions.

5.9. Where the Story Ends...

The closing event of ENriCH took place **in March 2020 in Veszprém (Hungary)**. The main aim of the event was clear since the beginning of the project: to present the achievements, and to show – and what is more, enjoy (!) – the results. To do so, the final event’s main activity was a **scavenger hunt**

5.9. Ahol a történet véget ér...

Az ENriCH zárórendezvényére 2020 márciusában került sor Veszprém-ben. A rendezvény célja a kezde-
tektől fogva világos: összegezni az
eredményeket, megmutatni – és ami
még fontosabb, élvezni (!) – a közös
munka gyü-
mölcsét. Ennek
érdekében a
zárórendez-
vény fő prog-
ramja egy nyílt
városismereti
játék volt, a
térképek segít-
ségével. Ezen
túlmenően az
érdeklődőknek

bemutattuk a zárótanulmányt, a tér-
képeket és a megfogalmazott politi-
kai ajánlásokat.

Az interaktív workshopok során a
résztevők meghívott szakértők se-
gítségével ismerkedtek az önkéntes-
ségben rejlő fejlődési lehetőségekről,
az Európa Kulturális Fővárosa Veszprém-Balaton 2023 készülő önkéntes
stratégiájáról, az EU Oktatási, Ifjúsági,
Kulturális és Sportügyi Tanács mun-
kájáról és az ifjúsági önkormányzatok
szerepéről.

about ENriCH cities during which one
of the tools were the maps created in
the project. Furthermore, presenting
this final study, further dissemination
of the project, summarizing the main
results and policy recommendations,
and rediscussion of the most popu-
lar topics (e.g.

volunteering)
were in the fo-
cus of the clos-
ing event.

With the help
of invited ex-
perts, partici-
pants learned
interactively
about their
opportunities

to grow as a volunteer and they also
became acquainted with the evolving
Volunteering Strategy of the Europe-
an Capital of Culture Veszprém-Bala-
ton 2023, as well as the work of the
the EU's Education, Youth, Culture
and Sport Council and the role of
youth authorities.

6. Amit a fiatalok gondolnak...³

A kérdőíves felmérés nagyon sokat segített a projekt célcsoportjának mélyebb megértésében, továbbá hasznos inputokat és jó kiindulási alapot biztosított a térképek elkészítéséhez, további projektötletek kidolgozásához.

Két **kérdőíves felmérést** készítettünk⁴: a projekt első (2019. január) és az utolsó (2020. január) szakaszában, valamennyi partnertelepülésen. A felmérések elsősorban partnertelepüléseken (illetve azok maximum 40 km-es körzetében) élő, 13-30 éves korú fiatalokat célozták. A főbb megállapításokat az alábbiakban ismertetjük⁵.

...az Európai Unióról

Az EU megítélése alapvetően pozitív a kérdőívet kitöltő fiatalok körében; az osztrák válaszadók körében a leginkább pozitív, míg a negatívan vélekedők aránya a magyaroknál a legnagyobb (de ez még mindig na-

³ A kérdőívek elemzése elérhető a projekt honlapján: <http://enrich.hu/survey>.

⁴ A projekt elején és a projekt végén készült kérdőívet egyaránt kitöltők köre között az átfedés mindegyik országban rendkívül alacsony, így az eredmények összehasonlító elemzésre alkalmatlanok.

⁵ Mivel a kérdőív csak az országok egy bizonyos városában, korlátozott mintán készült, ezért semmi esetre sem tekinthető reprezentatívnak az ország 13-30-as korosztályára (de a városban lakó 13-30 évesekre sem). Ennek folytán az adatok inkább indikatív jellegűek.

6. What the Youth Think...³

Creating online surveys might be unusual in case of such a project, but it did help to understand the opinion of the target group to a great extent, and what is more, helped to collect inputs to the maps and to further project ideas.

We ran **online surveys**⁴ targeting each partner settlement at the first (January 2019) and last (January 2020) period of the project. The target group was all the young people at these settlements (in their max. 40 km area) at the age 13-30. Some interesting conclusions could be defined as outcomes⁵.

... about the EU

The respondents' opinion about the EU is basically positive; the Austrians are the most positive, and the Hungarians are most negative (but it is still a very low percentage)⁶. Essen-

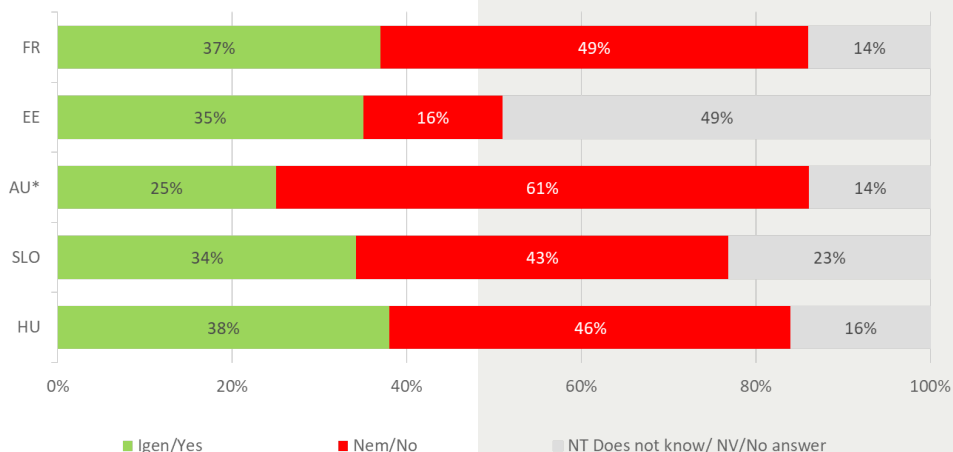
³ Both online analyses are available at the project's website: <http://enrich.hu/survey>.

⁴ The overlap between the respondents of the first and second questionnaire in each partner country is especially low, therefore their comparison is unrealizable.

⁵ Since the questionnaires were restricted to certain countries' certain cities, made on a limited sample, therefore the results cannot be seen as representative to the age group of 13-30 of the countries or cities. For this reason, the results are indicative.

⁶ The country comparison has to be handled with doubt. The results are influenced not only by the above mentioned methodology notes, but the fact that each country's respondents have different demographic background.

Tervezed-e, hogy a közeljövőben elköltözől?
Do you plan to move from your town in the near future?

gyon alacsony százalék)⁶. Alapvetően az uniós tagállamok integrációját, szorosabb együttműködését látják jó iránynak, bár a nemzeti önállóság erősítésével kapcsolatos vélemények is megjelennek. Az Uniótól leginkább az alapvető emberi és szabadságjogok védelmét várják. Az uniós állampolgárság elsősorban lehetőségeket és szabadságot jelent számukra. Az EU előtt álló kihívások közül a klímaváltozást, a migrációt és a munkanélküliség kezelését tartják a legfontosabbnak, de a terrorizmus és a nem megfelelő mértékű tagállami együttműködés is sürgető kérdésként jelenik meg.

⁶ Az országok közötti összehasonlítást fenntartásokkal kell kezelni. Az eredményeket a fentebb említett módszertani megjegyzések mellett az is befolyásolja, hogy az egyes országok kitöltői más-más demográfiai mutatókkal rendelkeznek.

tially the integration of EU member states, their even closer cooperation is seen as the most important way. However, opinions on the strengthening of national independence also appear. Most respondents mainly expect from the Union the protection of fundamental human rights and freedom. EU citizenship mainly means opportunities and freedom for them. Among the main challenges the EU faces climate change, migration and unemployment are the most serious ones. However, terrorism and insufficient cooperation among EU member states are also seen as threats.

It is important to note that awareness of EU programmes and the European Year of Cultural Heritage is rather low everywhere. One exception is Eras-

Fontos megjegyezni, hogy az uniós programok ismertsége egyik ország fiataljainak körében sem túl magas, leszámítva az Erasmus+ programot (de itt nem tudhatjuk, hányan gondoltak kizárólag az Erasmus program keretében finanszírozott külföldi tanulmányútra.)

...ENriCH-ről

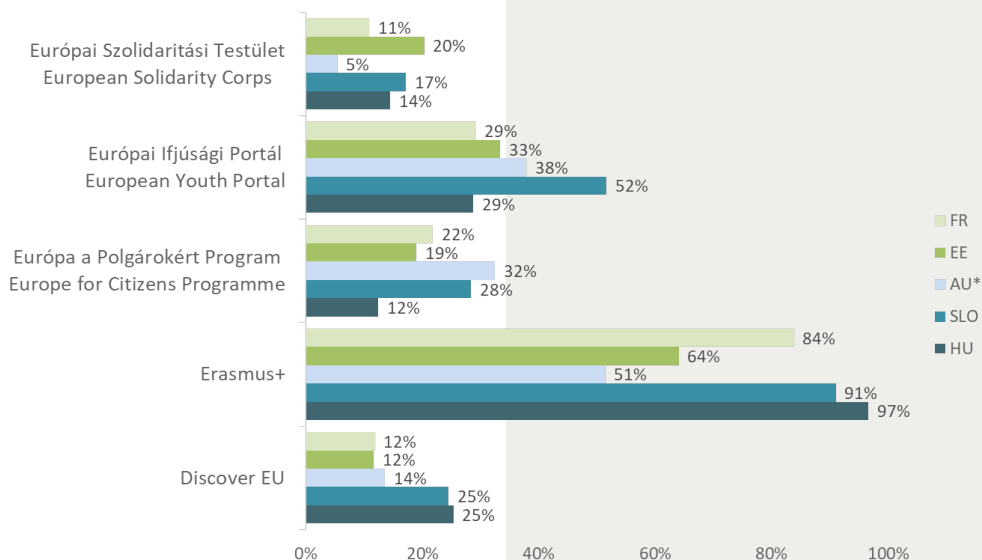
A projektben való részvétel mögött a legfőbb motivációnak az idegen kultúrák felfedezése, az utazási lehetőség és a helyi kulturális örökség mélyebb ismerete bizonyult. A kérdőív azt is vizsgálta, hogy a projektben való részvétel és a megszerzett tapasztalatok hogyan hatnak a résztvevő fiatalok életére, világszemléletére. A válaszok

mus+ programme (though it is most likely that they were aware only of the exchange programme funded also through Erasmus +).

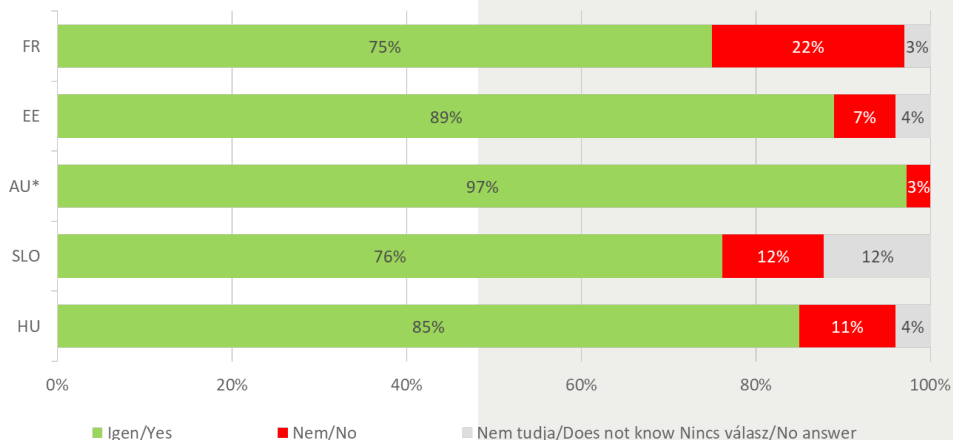
... about ENriCH

The main motivation behind participating in the project was the discovery of foreign cultures, the opportunity to travel and getting a deeper knowledge of the local cultural heritage. As regards to the long-term impacts of ENriCH, we can say that the project mainly **influenced the cultural interest** of young people: in the future they will pay more attention to cultural heritage. In addition, ENriCH has also **increased the openness of young people**: they will

Az adott uniós programokat ismerők aránya
Awareness of certain EU programmes

Szeretsz a városodban élni?
Do you like living in your town?

alapján jól kirajzolódik, hogy **az EN-riCH programok leginkább a fiatalok kulturális érdeklődésére** hatottak: a jövőben nagyobb figyelmet szentelnek a kulturális örökségnek. Emellett **a projekt a fiatalok nyitottságát is növelte**: a későbbiekben is szívesen csatlakoznak hasonló nemzetközi programokhoz. Továbbá a helyi közéleti aktivitás és az uniós kérdések, események iránti fogékonyság fokozódása is fontos hatásnak tekinthető.

... a városukról

A válaszadó fiatalokra minden országban az a jellemző, hogy szeretnek a városukban élni (ez legkevésbé a magyarokra igaz). Ennek ellenére jellemzően a válaszadók harmada tervezi a költözést (legkevésbé a szlovén fiatalok).

continue to join similar international programmes. Furthermore, interest in local public life and in issues related to the EU has also increased.

... about their city

It is typical that young respondents like living in their city / town (Hungarians are the least fond of it). Despite this, those who plan to move are around 30% (Slovenian the least). Negative opinion about the city and planning to move do not go hand in hand. Many consider moving because they want to study somewhere else, and many seek adventure. These motivations do not necessarily mean moving forever. On the other hand, many respondents plan to move to make a better living or for job oppor-

A városról való negatív vélekedés és a költözési tervek között nincs direkt összefüggés. Legtöbbször a tanulás miatt mennének el és a kalandvágy is meglehetősen fontos motívum – ez a kettő motiváció nem feltétlenül végleges. A jobb megélhetés és a szakmai előmenetel miatt elvagyódó fiatalok esetében nagyobb az esély, hogy nem térnek vissza. Az anyagiak elsősorban a magyar fiatalokat motiválják, a szakmai előmenetel pedig a szlovén fiataloknál a leginkább domináns.

Mindenesetre a mobilitási hajlandóság mindenhol viszonylag magas az európai fiatalok körében – **a városnak** ezért nem **arra kellene törekednie**, hogy ne menjenek el a fiatalok, hanem hogy **a tanulás, világlátás után térjenek vissza**. Egy olyan fiattal, aki máshol is szerzett tapasztalatokat, jobban is jár a város, mint azzal, aki soha nem hagyta el lakóhelyét. Az is jól látszik, hogy ennek egyik kulcsa a megfelelő, vonzó álláslehetőségek biztosítása (a munkanélküliséget szinte mindegyik országban az első 5 legfőbb kihívás között látják).

tunities; these are the people who will not come back to their city easily. Earning more money is an important motivation for Hungarian respondents, for the Slovenians it is job opportunities.

To sum up, there is a high share of young people who plan to move; their **home town** should rather **focus on attracting and welcoming them back** when they finished studying and had the

adventures they sought for. The city itself is also gaining with inhabitants who resettle with experiences from elsewhere. It is also clear that providing attractive and challenging job opportunities is one of the key elements of retaining/attracting well educated young residents (unemployment is seen as one of the first 5 major challenges in almost every country).

7. Amit mi látunk

és megfontolandónak tartunk

A másfél éves projekt során sokat tanultunk, nemcsak a kulturális örökségről, a kultúráról, a nemzetekről és a szokásokról; hanem a megértésről, az önbizalomról, az együttműködésről és a kreativitásról is.

Az ENriCH események során a **helyi fiataloknak** több minőségben is helyt kellett állniuk: nemcsak a saját, hanem a turisták, idegenvezetők és döntéshozók szerepében is kipróbálták magukat.

Az ENriCH térképek készítése során egyszerre kellett turistaként és helylakosként gondolkodniuk; alaposságra és precizitásra, ugyanakkor kreativitásra volt szükségük ahhoz, hogy valami különlegeset, minden addigittől különbözőt alkossanak.

A nemzetközi rendezvények során a helyi fiatalok idegenvezetőkké váltak, és bemutatták szülővárosukat a külföldi résztvevőknek. Nagyszerűen helyt álltak, és közben rengeteget tanultak a helyzetből: miként kell angol nyelven szórakoztatni más országokból érkező vendégeket. Mindez remek önbizalom-fejlesztő gyakorlat is volt egyben, továbbá fontos tapasztalatszerzési lehetőség az angol nyelv gyakorlása és a szülőváros kulturális örökségének megismerése tekintetében.

7. What We Learnt

and What We Propose

The one-and-a-half-year long project taught us a lot not only about cultural heritage, culture, nations and habits, but also about understanding, self-confidence, cooperation and creativity.

During the YouropEaN events **local students** had several roles. They had to step into the role of locals, tourists, tour guides, decision makers, and finally, be young as well. These young people from every settlement were in a role of tourists and locals at the same time during the process of creating the ENriCH maps. They had to be profound but creative to prepare something different than the existing ones. During the international events, the local youngsters became tour guides and introduced their hometown to the foreign participants. They were great in it and learned much from the situation of guiding and entertaining different nations in English. Moreover, this was a great practice of experiencing self-confidence, English speaking, learning and appreciating their own city's cultural heritage. Additionally, they were decision makers during the workshops where they had to solve interesting situations and protect their hometown.

Without doubt, these situations have

Végül, a workshopok során döntéshozói szerepben azt is kipróbálhatták, miként kell nehéz helyzetekben megoldást találni, szülővárosuk védelmében cselekedni.

Kétségtelen, hogy ezek a helyzetek többé-kevésbé befolyásolták a fiatalok szemléletét a helyi döntéshozással, az örökségvédelemmel és végső soron a felelősségvállalással kapcsolatban. Az ENriCH résztvevői arra a következtetésre jutottak, hogy a helyi fiatalok részvételével zajló nemzetközi projektek hatékony megoldást kínálhatnak olyan komoly problémákra is, mint a migráció vagy a szeparáció – mivel ez nagyszerű módja annak, hogy különböző kulturális háttérrel rendelkező emberek dolgozzanak együtt nemzetközi környezetben.

Másrészt, **a helyi döntéshozók és szakértők** is fontos tanulságokkal gazdagodtak a projekttesemények során, hiszen egyik partnervárosban sem számít mindennapos gyakorlatnak, hogy a városvezetők fiatalokkal dolgozhatnak együtt, különösen külföldi diákokkal. A generációk közötti diskurzus azonban remek ötleteket eredményez. A fiatalok aktívabb szerepvállalásra ösztönzése és a helyi közügyek iránti érdeklődésük felkeltése nagy nyitottságot követel a helyi közösségektől. Ugyanakkor, ha lehetőséget kapnak, hogy véleményt formáljanak a jövőjüket érintő kérdésekben, a városnak jóval nagyobb esélye van, hogy megtartsa őket, építhessen rájuk.

influenced their understanding about local decision making, heritage protection and all in all, responsibility. ENriCH participants came to the important conclusion that international projects in which local youth are involved could provide a solution to the issues such as separation and emigration, since this is a great way to work with people of different cultural backgrounds and also in an intergenerational environment.

On the other hand, **local decision makers and experts** might have takeaways from the events, because working with young people, especially from foreign countries is not an everyday possibility in none of the cities. However, an intergenerational dialogue can lead to great ideas. This requires the openness from the local communities, to raise the local youth's awareness and involve them into local policy making. When they have the opportunity to give their voice in decision making concerning their future, they are much more connected to the city.

Concrete recommendations for policy-makers and stakeholders turned out during the implementation of ENriCH:

- 1) It is important to increase the opportunity of learning more about the EU in high-schools**
 - by providing real life examples:

Az ENriCH megvalósítása során a következő ajánlások fogalmazódtak meg a politikai döntéshozók és a további érintettek számára:

1) A középiskolákban lehetővé kell tenni, hogy a diákok használható tudáshoz jussanak az EU-val kapcsolatban,

- **konkrét példákat állítva eléjük:** meg kell teremteni számukra annak lehetőségét, hogy találkozzanak az uniós intézményekben dolgozó emberekkel, vagy olyan végzősökkal, akik részt vettek valamilyen Erasmus+ programban vagy más, önkéntességi vagy oktatási ösztöndíjban – akár iskolai, akár városi szinten.

2) Beleszólási lehetőséget kell teremteni a helyi fiatalok számára a város jövőjét érintő kérdésekben

- lehetőséget biztosítva a helyi döntéshozatalban való részvételre – egyszerű példa egy aktívan működő, felkészült **Ifjúsági Tanács** felállítása, mely rendszeresen csatlakozik az önkormányzati közgyűlésekhez/ülésekhez.

3) Érdemes aktívan bevonni a helyi fiatalokat a helyi kulturális örökségvédelemmel kapcsolatos ügyekbe, ami több módon is lehetséges:

- együttműködésre invitálni őket nyilvános ötletelések és megbeszélések formájában, kihasználva, hogy más nézőpontból tekintenek szülővárosukra mint a döntéshozók;
- támogatni az ötleteik megvalósítását;

possibilities to meet people working on stage at an EU institution, or alumni who participated in Erasmus+ or another type of voluntary or educational scholarship, even on school or city level.

2) It is important to involve youth in the processes that influence the future of the city

- by providing opportunities to be involved in local policy making - an actively working, well prepared Youth Council that regularly joins municipal assemblies/meetings is a great option.

3) It is possible and beneficial to involve local youth into cultural heritage preservation more actively

- by inviting them to co-create during open brainstorming sessions and discussions, since they have a rather different perspective of their hometown;
- by facilitating the implementation of their ideas;
- by involving them into real processes, e.g. letting them to be tour guides, etc.;
- by providing local and international volunteering possibilities for the youth in the field of cultural heritage preservation.

Nevertheless, ENriCH was not only about intercultural and intergenerational dialogue, but worked with the

- bevonni őket a valós folyamatokba, pl. kipróbálhassák magukat idegenvezetőként;
- helyi és nemzetközi önkéntes lehetőségek biztosítása révén, kulturális örökségvédelmi témákban.

Az ENriCH azonban a generációk és kultúrák közötti párbeszéd mellett a következő kérdéssel is kiemelten foglalkozott: „hogyan alakítják az európai események és az európai kultúra a városok kulturális örökségét, és fordítva”. A projekt végén a résztvevők megta-
lálhatták saját válaszukat, és azt is ki-
deríthették, hogyan kapcsolódnak a kultúrához, illetve az miként kötődnek egymáshoz.

Tudatosság, tudás, tisztelet és identitás. Ezek a fogalmak jelentik a kultúrához való kapcsolódásunk sarokköveit. Fontos, hogy **tisztában legyünk** a dolgok és szokások kulturális vonatkozásaival és értékével, legyen szó akár örökölt, akár újonnan létrehozott dolgokról. Minél több **tudásra** teszünk szert, annál jobban megértjük a kultúrát, mert a tudás nyitottá és befogadóvá tesz. A tudatosság, a tudás és a **tisztelet** meghatározza **identitásunkat**, kibővíti látókörünket, és segít, hogy olyan csodálatos dolgokat és szokásokat fedezzünk fel, amelyekre korábban sosem gondoltunk volna. *Vigyázzunk, mert a tanulás, a kíváncsiság és a nyitottság útján az elménk és az életünk is gazdagodhat!*

question ‘how European events and culture shaped the cultural heritage of my city and vica versa?’. The project served as a long path to find the answer to this question, and to find our relation to culture and how we are connected to it and to each other. Awareness, knowledge, respect and identity. These are the key to be connected to culture. We need to be **aware** of the cultural aspects and value of things and habits that we inherited and that we are creating right now. The more **knowledge** we collect from our rich human heritage, the more we understand about culture. Growing knowledge paves the way to an open minded perception of differences, and to the **respect** of other cultures. Awareness, knowledge and respect may influence your **identity**, widen your horizon and help you to find wonderful things and habits you never thought of. So, be careful, *if you decide to study, to learn, to be curious, to be open to new ways, you might end up with an ENriCHed mind and life.*

Think Freedom

Május 10-én egy különleges művészeti installáció érkezett Veszprémbe, a Szabadság térre. A Think Freedom az elismert boszniai-amerikai művész, Edina Seleskovic alkotása, mely a szabadság értelmezésére reflektál, számos művészeti ág eszközeinek (szobrászat, fény- és hangtechnika, filmművészet, irodalom, stb.) bevonásával; továbbá a rendszerváltozás 30. évfordulója előtt is tiszteleg. A művészeti projekt Sarajevóból indult 2015-ben, és azóta számos országban bemutatásra került azzal a céllal, hogy összekapcsolja a fiatalokat és összegyűjtse üzeneteiket a békéről és a szabadságról. Az installáció végső úticélja New York, ahová 2022-ben érkezik majd: a Think Freedom a Daag Hammerskjold Plázában kerül bemutatásra, az Egyesült Nemzetek épületével szemközt.

Think Freedom

On 10th May a special installation was opened in Veszprém, in Freedom Square. **Think Freedom** is an urban spectacle and multi-disciplinary art installation, incorporating sculpture, light, sound, film, the art of literary word etc. by renowned Bosnian-American artist Edina Seleskovic. The project began in Sarajevo in 2015 and since then, continues its way through different countries to connect young people from all over the world through art creation, and collect their messages about freedom and peace. In Veszprém it also paid tribute to the 30th anniversary of the democratic change of regime. The final destination is New York in 2022. Think Freedom will be installed in the city at Daag Hammerskjold Plaza, overlooking the building of the United Nations.

„Élj az Európa kínálta lehetőségekkel, hiszen ezek olyan lehetőségek, melyek egyetlen korábbi generáció számára sem voltak elérhetők ezen a kontinensen.”

*Stefan August Lütgenau,
a Foster Alapítvány az Erős Európai Régiókért igazgatója*

'Use the opportunities Europe is offering to us, opportunities that have not been offered ever before to any other generation on this continent.'

*Stefan August Lütgenau,
Director of Foster Europe Foundation for strong European Regions*

A kiadvány a szerzők szellemi terméke. Az Európai Bizottság Oktatási, Audiovizuális és Kulturális Végrehajtó Ügynöksége (EACEA) nem felel a benne található információk esetleges felhasználásáért.

The publication reflects only the opinion of the author.
The Education, Audiovisual and Culture Executive Agency
and the European Commission are not responsible for any possible
use of the information contained therein.